

## Verslag informatiebijeenkomst Groen gas Tzummarum

*Datum: 19 juli 2023*

*Tijd: 19:00 – 21:00 uur*

*Locatie: Gemeentehuis van Waadhoeke (Harlingerweg 18, 8801 PA Franeker)*

*Organisatie: Tsjep Jorritsma, Auke Spoelstra, Merel Oostveen (wegens afwezigheid vertegenwoordigd door René de Heer), Lianne Roza*

*Gemeente: Gerben Haisma en Riemkje Wierstra*

*Aanwezigen: 21 bewoners*

### Inleiding

Op woensdagavond 19 juli was er een extra informatiebijeenkomst georganiseerd voor de bewoners van Tzummarum om meer informatie te krijgen en vragen te stellen over de groen gasinstallatie aan de Hoarnestreek.

Omdat Tsjep Jorritsma zijn pluimveehouderij en biogasinstallatie gezien zijn leeftijd (en komende investeringen) niet wil voorzetten, en hij geen opvolger heeft, heeft hij een koper gezocht voor zijn bedrijf. Shell en ENGIE hebben interesse in deze biogasinstallatie.

Het pluimveebedrijf wordt apart verkocht aan Ale Nammensma. Dit betekent dat het bedrijf van Tsjep Jorritsma in twee stukken wordt geknipt. Om dit mogelijk te maken is een ruimtelijke procedure nodig, waarbij het bestemmingsplan als het ware in twee delen wordt geknipt.

### Verloop

Er waren 21 bewoners aanwezig op de informatiebijeenkomst, waarvan 3 bewoners ook aanwezig waren op de informatiebijeenkomst van 6 juli 2023. Hieronder zullen de verschillende onderwerpen/vragen die besproken zijn aan bod komen.

### *Verslag informatiebijeenkomst 6 juli 2023*

Enkele bewoners gaven aan dat er twee onjuiste zaken/aandachtspunten in het verslag van de informatiebijeenkomst van 6 juli stonden. Dat zijn de volgende punten:

1. Voor wat betreft de overlast van de huidige biogasinstallatie. In het verslag werd een notie gemaakt dat enkele aanwezigen nauwelijks overlast ervaren op het moment. Dit werd echter maar door één bewoner expliciet benoemd.
2. In januari 2023 is er een bericht geplaatst op de website van ENGIE en Shell over de biogasinstallatie. Dit bericht is te vinden in bijlage 1.

### *Toelichting Toekomst Biovergister*

Tsjep Jorritsma heeft uitgelegd dat hij graag met pensioen wil en daarom op zoek is gegaan naar de mogelijkheden om opvolging te vinden. Hierbij zijn Shell en ENGIE naar boven gekomen als geïnteresseerden voor de overname van de biogas installatie. Het pluimveebedrijf kan dan worden overgenomen door Ale Nammensma.

### *Bestemmingsplan*

Auke Spoelstra heeft toelichting gegeven op de bestemmingsplanprocedure. Om het pluimveebedrijf en de biogasinstallatie (apart) te kunnen voortzetten, moet de omgevingsvergunning in twee delen worden gesplitst. Hiervoor is een bestemmingsplan wijziging nodig. De twee delen bevatten dan een aparte bestemming, te weten de bestemming Bedrijf - Vergistingsbedrijf industrie (groen gasinstallatie) en Agrarisch (pluimveebedrijf).

De zorgen van de bewoners liggen met name bij de overname van de biogasinstallatie door ENGIE en Shell. De angst bestaat dat de grote bedrijven mogelijk op termijn het bedrijf uitbreiden in productiecapaciteit en omvang. Men vreest dat de voorhanden bestemmingsplanwijziging dit ook mogelijk maakt voor ENGIE en Shell en/of dit leidt tot een verindustrialisering van het gebied op initiatief van de gemeente.

De adviseur van Tsjep Jorritsma en de gemeente Waadhoeke geven aan dat dit niet het geval is. De bestemmingsplanwijziging ziet namelijk enkel op het splitsen van de kavels in een agrarisch bedrijf en een vergistingsbedrijf. Het bestemmingsplan staat dus geen andere activiteiten toe dan nu al toegestaan. Daarnaast geeft het bestemmingsplan duidelijke normen als het gaat om de omvang van de productie van groen gas. Op dit moment wordt de maximale capaciteit van de installatie niet gebruikt (nu wordt 70% benut). De capaciteit kan dus nog met 30% groeien. Omwonenden willen weten of dat leidt tot extra verkeersoverlast.

Eveneens zou de provincie Fryslân hier een belangrijke rol in spelen en moeten burgers hier ook bij betrokken worden.

#### *Presentatie ontwikkelingen biovergister*

De bestaande biogasinstallatie die Tsjep in gebruik heeft, zal worden aangepast van een WKK-installatie (levert warmte en elektriciteit) naar een groen gasinstallatie. Hiervoor is eerder al door de provincie een vergunning afgegeven. Hiermee wordt groen gas geproduceerd. Dit gebeurt door een zogenaamde gasopwerkingsinstallatie; het groene gas heeft dezelfde kwaliteit als aardgas en kan worden ingevoerd op het aardgasnet. Hierbij hebben Shell en ENGIE de ambitie om zoveel mogelijk gebruik te maken van (lokale) reststromen, zoals mest en cosubstraten (bijvoorbeeld graanresten en overige resten uit de landbouw zoals witlofpennen).

Het restproduct van groen gasproductie, digestaat, kan worden gebruikt als vervanger van kunstmest in de lokale landbouw. Een van de aanwezigen is benieuwd naar de vraag en interesse van landbouwers om digestaat te gebruiken in plaats van mest. Hier is op gereageerd met de notie dat akkerbouwers dit over het algemeen graag in plaats van (duur en stikstofrijkere) kunstmest.

Bij het opwaarderen van biogas naar groen gas ontstaat daarnaast CO<sub>2</sub>. Dit wordt vloeibaar gemaakt en afgevoerd voor gebruik in de glastuinbouw. Dit zal gaan om 1 à 2 vrachtwagens per week. De huidige werknemers behouden hier hun baan en de samenwerking met de huidige leveranciers van mest en reststromen blijft gehandhaafd.

#### *Vragenronde*

Over diverse onderwerpen werden aanvullende vragen gesteld:

- **Feedstock:** Enkele bewoners geven aan periodiek (bij voorkeur maandelijks) een transparant overzicht te willen ontvangen van de ingrediënten van de feedstock. ENGIE geeft aan dat de feedstockstromen onder nauw toezicht staan van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Dit is op basis van de wet dus ook vereist. ENGIE geeft aan dat het zeker mogelijk is om hier inzicht in te geven. De invulling hiervan zal nader worden aangegeven.
- **Natura 2000/UNESCO Werelderfgoed:** *net als bij de eerste bijeenkomst zijn op woensdag 19 juli zorgen uitgesproken over de invloed van de ontwikkelingen op het nabijgelegen Natura 2000 gebied (Waddenzee)* De gemeente geeft aan dat die worden beoordeeld door de provincie Fryslân. Op 15 december 2017 is er door de provincie Fryslân een vergunning verleend voor het bedrijf op basis van de Wet natuurbescherming. De bestaande vergunning zal worden gesplitst ten behoeve van beide bedrijven zonder dat de belasting op het Natura-2000 gebied toeneemt.
- **Operator:** Er wordt voor de opvolging van Jorritsma gezocht naar een operator die uit de regio komt. Hij zal alle leverancierscontacten overnemen. Tsjep Jorritsma blijft in ieder geval voor meerdere maanden nog verbonden aan de installatie. ENGIE/Shell vinden het belangrijk dat er een vast aanspreekpunt is voor de installatie. Ontwikkelingen op dit gebied worden gecommuniceerd, zodra er meer bekend is.

- **Overlast:** Over het beperken van de overlast op het gebied van geur, geluid en transport wordt aangegeven dat er investeringen worden gedaan aan de huidige installatie met als doel om overlast te voorkomen of zo minimaal mogelijk te laten zijn. De investeringen houden onder andere in dat de luchtwassers worden vervangen/gemoderniseerd en delen van de installatie die veel geluid maken, niet terugkomen in de deels vernieuwde (en moderne) installatie.
- **Verlichting:** de groen gasinstallatie zal verlicht worden door lantaarnpalen, maar er zal geen verdere verlichting aanwezig zijn. Op de gevel van het gebouw komt een bord met de naam, maar dit zal geen billboard of geen lichtreclame zijn.
- **Gezondheidsrisico's:** oncontroleerbare gevolgen voor de gezondheid (zoals micro-organismen) werden aangehaald door een bewoner en of hier al meer over bekend is. Voor zover bekend is dit niet aan de orde, maar hier zal in de komende periode meer aandacht aan besteed worden.
- **Visuele aspecten:** de veranderingen in het landschap zullen beperkt blijven door de bestaande omzoming van het terrein met bomen. De landelijke inpassing is vastgelegd in het bestemmingsplan en moet als zodanig ook worden nageleefd.
- **Transportbewegingen:** dit is een onderdeel van het vergunningsproces van de Wabo die na de wijziging van het bestemmingsplan zal plaatsvinden. Hier zal t.z.t. ook verder op worden ingegaan, maar vast staat dat het aantal vergunde vervoersbewegingen niet kan en mag worden overschreden.
- **Productieomvang:** Tsjep Jorritsma geeft aan dat de huidige productieomvang van de biogasinstallatie (/toekomstig groen gasinstallatie) op het moment 8 miljoen m<sup>3</sup> is. Hiervan wordt 3 miljoen m<sup>3</sup> van het 'eigen geproduceerde groene' gas gebruikt voor de verhitingsprocessen van de installatie zelf. Hierdoor wordt de overige 5 miljoen m<sup>3</sup> ingevoerd op het net. Na renovatie van de bestaande biogasinstallatie zal de installatie geen 3 miljoen m<sup>3</sup> van het 'eigen geproduceerde groene' gas meer gebruiken voor de verhitingsprocessen en kan dus de volledige 8 miljoen m<sup>3</sup> worden ingevoerd op het net.
- **Normering:** normering voor de installatie is wettelijk vastgelegd. Hier is geen ruimte voor willekeur. Er zijn diverse onafhankelijke adviesbureaus betrokken bij het toetsen van de installatie aan de bestaande normeringen.

#### Vervolg

Wegens de zomervakantie zal het college van burgemeester en wethouders (college van B&W) van de gemeente Waadhoeke half september 2023 besluiten over de ter inzagelegging van het bestemmingsplan. Vanaf het moment dat de ter inzagelegging van het bestemmingsplan start is er de mogelijkheid voor een periode van zes (6) weken om een zienswijze in te dienen. Hierna zal het college van B&W een reactie geven op deze zienswijzen. Daarna volgt het besluit van de gemeenteraad over de gevraagde bestemmingsplanwijziging.

## **Bijlage 1. Berichtgeving voornemen overname bestaande biogasinstallatie**

**'SHELL EN ENGIE ZIJN VOORNEMENS OM BESTAANDE BIOGASINSTALLATIE IN TZUMMARUM OVER TE NEMEN'**

ENGIE en Shell hebben het voornemen om een bestaande biogasinstallatie aan de Hoarnestreek in Tzummarum over te nemen. De onderhandelingen hiertoe bevinden zich in een afrondende fase. De installatie produceert momenteel warmte en elektriciteit uit lokale en regionale duurzame reststromen. Shell en ENGIE willen samen op de locatie Fries groen gas gaan produceren.

Groen gas is een duurzaam alternatief voor aardgas en kan gebruikt worden voor de gebouwde omgeving, voor transport en als grondstof voor de industrie. Daarmee is groen gas een belangrijke duurzame pijler in de energietransitie. Ook vermindert lokaal geproduceerd groen gas de afhankelijkheid van (geïmporteerd) aardgas.

Shell en ENGIE hebben ervoor gekozen om samen te werken, omdat zij behalve een gezamenlijke ambitie ook kansen zien op het gebied van kennisdeling en efficiëntie. Samen staan we sterker om de energietransitie te versnellen.

Beide bedrijven willen op verschillende locaties in Nederland groen gas produceren. De biogasinstallatie in Tzummarum is daar geschikt voor. De installatie kan na enkele aanpassingen jaarlijks tot 5 miljoen m<sup>3</sup> groen gas produceren. Dit op basis van biologische reststromen die zoveel en waar mogelijk uit de omgeving komen.

De komende maanden werken ENGIE en Shell met de verkoper aan het afronden van de overname. De verwachting is dat de overdracht voor de zomer plaats kan vinden. Er volgen enkele aanpassingen aan de installatie om groen gasproductie mogelijk te maken.

Kwaliteit, veiligheid en een goede buur zijn, staan voor Shell en ENGIE hoog in het vaandel. Een goede relatie met de lokale gemeenschap is voor ons belangrijk. Tot afronding van de overname blijft de huidige eigenaar, Tsjep Jorritsma, het aanspreekpunt voor de omgeving.

De installatie is op dit moment onderdeel van een pluimveebedrijf dat buiten de intentie tot koop valt.

Bronnen:

- [Shell.nl](https://www.shell.nl), geplaatst op 22 januari 2023
- [ENGIE.nl](https://www.engie.nl), geplaatst op 23 januari 2023